

Ime predpisa:

Strategija upravljanja rjavega medveda (*Ursus arctos*) v Sloveniji za obdobje 2019 - 2028 in Akcijski načrt za upravljanje rjavega medveda (*Ursus arctos*) v Sloveniji za obdobje 2019 - 2023

Št. zadeve:

007-400/2019

Datum objave:

29. 7. 2019

Rok za sprejem mnenj in pripomb:

30. 9. 2019 (PODALJŠANA JAVNA OBJAVA)

Ime odgovorne osebe in e-naslov:

Ministrstvo za okolje in prostor, gp.mop@gov.si

Obrazložitev

Strategije upravljanja rjavega medveda (*Ursus arctos*) v Sloveniji za obdobje 2019 – 2028 in Akcijskega načrta za upravljanje rjavega medveda (*Ursus arctos*) v Sloveniji za obdobje 2019 - 2023

Državni zbor RS je z ratifikacijo Sporazuma o pristopu k EU sprejel obveznosti, ki jih nalaga Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193) – v nadaljevanju: Direktiva o habitatih. V prilogi IV so navedene vrste (med njimi tudi rjavi medved – *Ursus arctos*), za katere morajo države članice vzpostaviti sistem strogega varstva na njihovem naravnem območju razširjenosti in prepovedati namerno ubijanje teh vrst, vznemirjanje ali uničevanje zanje pomembnih habitatnih struktur itd. (12. člen). Direktiva o habitatih obvezuje države članice, da vzdržujejo ugodno stanje navedenih vrst in hkrati dovoljuje izjeme strogega varstva, če ni druge zadovoljive možnosti in če odstopanje ne škoduje vzdrževanju ugodnega stanja ohranjenosti populacij vrste na njihovem naravnem območju razširjenosti.

Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18); v nadaljnjem besedilu: ZON) v okviru ohranjanja biotske raznovrstnosti določa splošno varstvo vseh prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst in sicer prepoveduje zniževati število rastlin ali živali posameznih populacij, ogrožati njihove habitate ali slabšati njihove življenjske razmere do take mere, da je vrsta ogrožena (14. čl.). V primeru, da je vrsta ogrožena, sprejme Vlada akt o zavarovanju vrste (81.čl.). ZON predpisuje tudi, da Vlada določi ekološko pomembna območja, ki so med drugim habitatni ogroženih ali mednarodno varovanih vrst in zagotovi njihovo varstvo (32. čl.) ter določa ukrepe in mehanizme za varstvo območij, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Rjavi medved (v nadaljevanju: medved) je po Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14 in 64/16) v Sloveniji zavarovana vrsta. Vsakršen poseg v naraven razvoj vrste je prepovedan, razen izjem, ki so natančno določene v uredbi. Za živalske vrste iz priloge 1 in 2 te uredbe, zlasti za tiste, ki so v predpisu o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam uvrščene v kategorijo prizadetih vrst, lahko Vlada Republike Slovenije sprejme strategijo in akcijski načrt zagotavljanja ugodnega stanja živalske vrste.

Prvo strategijo upravljanja z medvedom je Slovenija sprejela leta 2002. V njej so bila podana izhodišča za upravljanje populacije medveda v Sloveniji. Cilj obstoječe strategije je bil dolgoročno ohraniti vrsto rjavega medveda v Sloveniji, vključno z njenim življenjskim prostorom in zagotoviti sožitje človeka z medvedom.

Kar se tiče ohranitve medveda rezultati ocene številčnosti rjavega medveda, ki se je izvajala v okviru projekta DINALP BEAR, kažejo, da je bilo konec leta 2015 po končanem odvzemu in pred novo reprodukcijo minimalna številčnost 599 (545 – 655) medvedov. To kaže na 40 % rast v primerjavi z letom 2007, ko je bila ocenjena

minimalna številčnost 424 (383 – 458) medvedov). Ocenjena maksimalna letna številčnost za leto 2018 je okrog 950 medvedov (po poleganju mladičev) in letni prirastek 200 osebkov.

V času veljavnosti obstoječe strategije so potekale tudi številne aktivnosti na področju reševanja nastalih težav, raziskovanja in spremljanja (monitoring) te vrste, ki so nas pripeljale do novih spoznanj. Na področju izboljševanja sobivanja človeka z rjavim medvedom je bilo prikazanih več primerov dobrih praks. Vendar pa se je varovanje človekovega premoženja in preprečevanje zahajanja medvedov v naselja uresničilo predvsem na manjših, pilotnih območjih. Dolgoletno delo na tem področju Slovenijo uvršča v sam vrh evropskih držav glede poznavanja in upravljanja populacije rjavega medveda.

Vodilo za obnovitev Strategije upravljanja populacije rjavega medveda (*Ursus arctos*) v Sloveniji za obdobje 2019–2028 (v nadaljevanju: strategija) so bila nova spoznanja s področja upravljanja. V novi strategiji so poleg znanstvenih izsledkov zajete številne izkušnje, pridobljene v zadnjem desetletju upravljanja rjavega medveda. Do končnih strateških usmeritev pa so pripeljale delavnice z deležniki, ki so potekale v okviru projekta LIFE DINALP BEAR. Poglavitni namen nove strategije je tako zagotavljanje sobivanja človeka z rjavim medvedom na podlagi vpeljave preventivnih ukrepov za preprečevanje nastanka škod ob dolgoročnem zagotavljanju ugodnega varstvenega stanja vrste.

Strategija bo poleg naštetega prispevala tudi k izvrševanju aktivnosti, opredeljenih v Programu upravljanja območij Natura 2000, in s tem pomembno doprinesla k ohranjanju biotske raznovrstnosti na ravni Slovenije in Evropske unije.

S *strategijo* želimo ob upoštevanju mednarodnih zavez Republike Slovenije zagotoviti pogoje za trajno ohranitev medveda v Sloveniji in obstoj populacije, ki bo usklajena z okoljem in rabo prostora ter njegovo ponovno širitev v evropski prostor.

V Strategiji so zajeta naslednja poglavja:

- osnovne značilnosti rjavega medveda;
- rjavi medved v Sloveniji in sosednjih državah;
- predpisi, ki urejajo varstvo rjavega medveda;
- analiza ogroženosti populacije rjavega medveda in njegovega habitata;
- analiza obstoječih ohranitvenih ukrepov;
- opredelitev ohranitvenih ciljev;
- opredelitev strateških dejavnosti, potrebnih za dosego ohranitvenih ciljev

Izvedbeni del strategije je Akcijski načrt ki predvsem opredeljuje natančnejše ukrepe s podrobnim pregledom nalog, potrebnih za uresničitev ciljev iz te strategije, časovne mejnike za izvedbo nalog, izvajalce nalog, finančne vire in način preverjanja izvajanja te strategije in akcijskega načrta ter poročanje.